

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 3/07-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. januára 2007 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. I. Z., Česká republika a Ing. F. Z., P., obaja zastúpení advokátom JUDr. M. M., K., ktorou namietajú porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 9 C 60/92 z 30. septembra 2005, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 a konaním, ktoré im predchádzalo, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. I. Z. a Ing. F. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2006 doručená sťažnosť RNDr. I. Z., Česká republika a Ing. F. Z., P. (ďalej len „sťažovatelia“), obaja zastúpení advokátom JUDr. M. M., K., ktorou namietajú porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 60/92 z 30. septembra 2005, rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 a konaním, ktoré im predchádzalo.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že 27. februára 1992 podali okresnému súdu žalobu na ochranu svojich práv vyplývajúcich z ich vlastníctva k pozemku parcelné číslo 293 v katastrálnom území P., zdedenému po ich otcovi. V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 60/92 žiadali o odstránenie cudzej garáže z ich pozemku v zmysle § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka. V ďalšom priebehu konania sťažovatelia súhlasili, aby táto garáž bola podľa § 135c ods. 2 citovaného zákona prípadne prikázaná do ich vlastníctva. Sťažovatelia v tejto súvislosti zmenili so súhlasom okresného súdu návrh na začatie konania tak, že žiadali, aby okresný súd prikázal do ich vlastníctva predmetnú garáž alebo aby alternatívne rozhodol o odstránení tejto garáže.

Okresný súd na návrh sťažovateľov pripustil, aby do konania na strane žalovanej [spoločnosť P., a. s., P. (ďalej aj „žalovaná v 1. rade“)] vstúpili žalovaní RSDr. Š. O., V. (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“), Ing. M. B., P. (ďalej aj „žalovaný v 3. rade“) a Ing. P. T., P. (ďalej aj „žalovaný v 4. rade“). Podľa záverov všeobecných súdov žalovaný v 1. rade stratil postavenie pasívne legitimovaného účastníka konania v prospech žalovaných v 2. až 4. rade, ktorí sa stali počas konania vlastníkmi predmetnej garáže.

Sťažovatelia zdôraznili, že ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 242/04-35 zo 17. marca 2005 už rozhodol o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 60/92 a prikázal mu konať v ňom bez zbytočných prietáhov.

Hoci okresný súd v právnej veci sťažovateľov nakoniec 30. septembra 2005 rozhodol, sťažovatelia namietali, že o ich žalobe bolo rozhodnuté len voči žalovanému v 1. rade a nie aj žalovaným v 2. až 4. rade, namietali aj tú časť, v ktorej súd rozhodol

o zriadení vecného bremena za náhradu (v prospech vlastníka objektu garáže) napriek tomu, že táto skutočnosť nebola predmetom konania.

O odvolaní podanom sťažovateľmi rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Proti predmetnému rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodňovali ustanovením § 237 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože súdy rozhodli o zriadení vecného bremena za náhradu bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania o zriadenie vecného bremena, hoci bol podľa zákona potrebný. O tomto dovolaní nebolo ešte rozhodnuté.

Sťažovatelia tvrdia, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 60/92 z 30. septembra 2005 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 došlo k opakovanému porušeniu ich základného práva, aby sa predmetná vec prerokovala bez zbytočných prieťahov a aby ich záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom. V tejto súvislosti namietajú, že o ich žalobe podanej 27. februára 1992 okresnému súdu nebolo vo vzťahu k žalovanému vlastníkovi „načierno“ postavenej garáže dodnes právoplatne rozhodnuté (vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania, voči ktorým si sťažovatelia ochranu svojich práv na súde uplatnili) aj napriek tomu, že došlo k vydaniu záverečných rozsudkov v tejto veci. Argumentujúc tým, že po spravodlivom vypočutí súd rozhoduje o právach žalobcu voči všetkým účastníkom konania, voči ktorým si žalobca ochranu svojich práv na súde uplatnil, sťažovatelia tvrdia, že súdy tak nepostupovali a uvedenými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu ich práva na rovnosť pred súdom podľa čl. 14 ods. 1 paktu.

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rovnosť pred súdom podľa čl. 14 ods. 1 paktu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 60/92 z 30. septembra 2005, rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006

a konaním, ktoré im predchádzalo, vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie na rozhodnutie o žalobe voči všetkým účastníkom konania 9 C 60/92, priznal im primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 80 000 Sk, ktoré je im povinný vyplatiť z polovice okresný súd a z polovice krajský súd a náhradu trov právneho zastúpenia v zatiaľ nevyčíslenej sume.

Sťažovatelia pritom sú toho názoru, že ich návrh sa netýka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, lebo táto sťažnosť sa týka rozhodnutí všeobecných súdov v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 242/04-35 zo 17. marca 2005.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98).

Podľa čl. 14 ods. 1 paktu všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý musí byť riadne a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom zriadeným podľa zákona, ktorý

rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek obvinení vznesenom proti nemu (...).

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či má náležitosti predpísané v § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, či nie je neprípustná, podaná niekým zjavne neoprávneným alebo oneskorene, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (III. ÚS 199/02, I. ÚS 140/03).

Predmetom sťažnosti je opätovne namietané porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého sa mal dopustiť okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 60/92 a krajský súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 441/05 o návrhu sťažovateľov na prikázanie garáže postavenej na pozemku parc. č. 293 v katastrálnom území P., a to v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 242/04-35 zo 17. marca 2005.

Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone – čo nie je tento prípad), ústavný súd v uvedenom rozsahu vec ďalej skúmal a rozhodol v nej (teda

len postup a rozhodovanie okresného súdu a krajského súdu v dobe po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 242/04-35 zo 17. marca 2005).

Ústavný súd predmetným nálezom rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 60/92 porušil základné právo sťažovateľov, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresnému súdu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 60/92 konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľom priznal primerané finančné zadosťučinenie každému zvlášť v sume 20 000 Sk, ako aj náhradu trov konania. Predmetný nález ústavného súdu nadobudol právoplatnosť 20. apríla 2005.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že od právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 242/04 všeobecné súdy skončili konania záverečnými rozsudkami, ktorými rozhodli o ich žalobe len proti žalovanému v 1. rade bez toho, aby bolo o ich žalobe proti žalovanému vlastníčkovi garáže po vyše 14 rokoch rozhodnuté. Uvedeným postupom, resp. nečinnosťou tak okresný súd aj krajský súd porušili označené práva sťažovateľov.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. I. ÚS 167/03). Posúdenie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 61/03).

Z vyžiadaného súdneho spisu sp. zn. 9 C 60/92 ústavný súd zistil, že okresný súd 16. mája 2005 nariadil termín pojednávania vo veci na 29. jún 2005, taktiež prípisom

požiadal Správu katastra P. o podanie správy. Tá požadovanú správu okresnému súdu doručila 1. júna 2005. Na pojednávaní konanom 29. júna 2005 okresný súd vykonal dokazovanie, pričom ho odročil za účelom doplnenia listinných dôkazov na 28. september 2005. Sťažovatelia 31. augusta 2005 doručili okresnému súdu zmenu žalobného návrhu. Okresný súd 6. septembra 2005 vydal pokyn na doručenie vyjadrenia sťažovateľov žalovaným. Žalovaní doručili vyjadrenie k zmene žalobného návrhu sťažovateľov 19. septembra 2005. Na pojednávaní 28. septembra 2005 okresný súd uznesením nepripustil zmenu žaloby, ukončil dokazovanie a odročil termín pojednávania na 30. september 2005 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Rozsudkom sp. zn. 9 C 60/92 z 30. septembra 2005 okresný súd zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka objektu garáže stojaceho na parcele č. 430/3 v katastrálnom území P. zapísanej na LV č. 12688, nadväzujúceho na prístavbu administratívnej budovy nachádzajúcej sa v katastrálnom území P. č. súpisné 3257 na parcele č. KN 430/1 zapísanej na LV č. 7746, ktorý má právo vstupu a užívania parcely č. 430/3 nachádzajúcej sa v katastrálnom území P. zapísanej na LV č. 12688. Voči žalovanému v 1. rade žalobu zamietol (z dôvodu straty pasívnej legitímácie predajom garáže žalovaným v 2. až 4. rade), žalovaných v 2. až 4. rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľom ako žalobcom sumu 118 760 Sk a trovy konania 20 760 Sk, ako aj trovy konania štátu vo výške 9 331 Sk.

Voči predmetnému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia 18. novembra 2005 odvolanie. Okresný súd následne 29. novembra 2005 odstúpil celý spisový materiál krajskému súdu za účelom rozhodnutia o odvolaní.

Krajský súd 27. februára 2006 nariadil termín odvolacieho pojednávania na 11. apríl 2006. Rozsudkom sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 odvolací súd nepripustil zmenu žaloby sťažovateľov a rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 15. mája 2006.

Dňa 6. júna 2006 sťažovatelia doručili okresnému súdu dovolanie proti rozsudku krajského súdu. Okresný súd 6. júna 2006 vydal pokyn na doručenie dovolania žalovaným, ktorí svoje vyjadrenie okresnému súdu doručili 7. júla 2006 a následne 16. augusta 2006 vyzval sťažovateľov na doplatok súdneho poplatku a odstúpil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorému bol spis na rozhodnutie o dovolaní doručený 13. septembra 2006.

V okolnostiach prípadu ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 60/92 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu (vzhľadom na doterajšiu neúmernú dĺžku konania) je potrebné postup okresného súdu a krajského súdu ako súdu odvolacieho hodnotiť prísnejšie.

Napriek tomu počet v zásade účelných úkonov okresného súdu a krajského súdu a doba od vydania nálezú ústavného súdu do právoplatného rozhodnutia veci (12 mesiacov) vylučujú, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 60/92 a v odvolacom konaní sp. zn. 3 Co 441/05 došlo ku zbytočným priet'ahom znamenajúcim porušenie práv sťažovateľov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu rozhodnutí prvostupňového aj odvolacieho súdu ústavný súd zistil, že tieto sudy rozhodli vo veci dlhotrvajúceho sporu o usporiadanie pomerov a vzájomných vzťahov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby komplexne voči všetkým účastníkom konania. Predložením veci dovolaciemu súdu sa splnili procesné povinnosti prvostupňového súdu v rámci konkrétneho odvolacieho konania, preto je sťažnosť sťažovateľov v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Sťažovatelia v ďalšej časti sťažnosti namietali, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 60/9 z 30. septembra 2005 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 došlo aj k porušeniu ich práva na rovnosť pred súdom zaručeného v čl. 14 ods. 1 paktu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že na konanie o sťažnosti v tejto časti nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako vyplýva v citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna.

O ochrane práva sťažovateľov, ktorého porušenie namietajú, vo vzťahu k rozsudku okresného súdu, proti ktorému sťažovatelia podali odvolanie, rozhodoval v odvolacom konaní krajský súd (rozsudkom sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006).

Voči rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 podali sťažovatelia dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. OSP. Za účelom rozhodnutia o podanom dovolaní bol spisový materiál predložený najvyššiemu súdu 13. septembra 2006. O dovolaní zaevidovanom pod sp. zn. 2 Cdo 242/2006 najvyšší súd ešte nerozhodol.

V okolnostiach prípadu sťažovatelia považujú právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu za zmätočné a podanie dovolania odôvodňujú ustanovením § 237 písm. e) OSP.

Ústavný súd rešpektuje právny názor sťažovateľov, že v ich prípade je prípustné dovolanie, ktorý sťažovatelia prejavili jeho podaním. Dovolanie podľa § 236 a nasl. OSP je nesporne účinným právnym prostriedkom nápravy prípadného porušenia označeného práva sťažovateľov.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie ich označeného práva rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 60/92 z 30. septembra 2005 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 441/05 z 11. apríla 2006 po predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon poznamenáva, že rozhodovanie o ďalších nárokoch sťažovateľov uvedených v ich sťažnosti by prichádzalo do úvahy iba v tom prípade, ak by nadväzovalo na rozhodnutie o vyslovení porušenia ich označených práv. Vzhľadom na to,

že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o tejto časti návrhu na rozhodnutie (petite sťažnosti) nerozhodoval.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. januára 2007